

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Södra Vissboda i Lekebergs kommun samt beslut om föreskrifter m.m.

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheten Södra Vissboda 1:6 i Lekebergs kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut, d.v.s. reservatsgränsen följer fastighetsgränserna för berörd del av Södra Vissboda 1:6. Längst i öster följer reservatsgränsen gränsen mellan fastigheterna Södra Vissboda 1:6 och Södra Vissboda s:3, väster om den samfärdiga vägen.

Naturreservatets namn ska vara Södra Vissboda.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald samt vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Syftet är även att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Områdets barr- och blandskog på kalkgrund liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att skogen undantas från skogsbruk och genom naturvårdsinriktad betesdrift. Fällning och röjning av träd och buskar för att skapa och upprätthålla mindre gläntor och luckor i skogen kan utföras, liksom frihuggning av värdefulla naturvårdsträd. Åtgärder för att gynna guckusko kan utföras.

I förekommande fall kan aktiva åtgärder vidtas för att eliminera förekomsten av främmande arter.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upp-
arbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk
bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag,
utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämma eller utföra annan åtgärd som
påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra
farkoster,
6. framföra motordrivet fordon,
7. uppföra byggnad eller annan anläggning,
8. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
9. uppföra mast eller vindkraftverk,
10. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig
luftledning,
11. kalka, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller
gödselmedel,
12. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
13. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt,
14. utan Länsstyrelsens tillstånd tillskottsutfodra betesdjur.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla.

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårds-
verkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor om reservatet vid platser
som anges i beslutscharta.

3. Fällning av träd, röjning av träd och buskar och betesdrift.
4. Maskinell fräsning av stubbar och putsning sly och gräs, samt bränning av grenar och ris.
5. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
6. Uppförande och underhåll av stängsel för betesdrift.
7. Frihuggning av hävdpräglade skogslindar.
8. Avverkning eller på annat sätt borttagande av främmande arter, så som lärk, ädelgran, kanadensiskt gullris och blomsterlupin.
9. Åtgärder för gynna och öka beståndet av guckusko, såsom lättare bearbetning av markytor för att underlätta fröförökning, sådd eller plantering av guckusko, röjning av sly och gräs och fällning av skuggande träd i anslutning till växtplats.
10. Sådd eller plantering av guckusko och flyttning av plantor till några nya lämpliga platser inom reservatet.
11. Uppsättning och underhåll av skyddsstaket kring växtplats för guckusko, samt av informationsskylt om arten.
12. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.
13. Fällning eller beskärning av enskilda träd längs reservatsgränser och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor, byggnader eller anläggningar.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivet fordon,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. elda,
5. skada vegetationen t ex genom att plocka eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
6. rida förutom på vägar,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller svampar,

2024-11-28

511-6873-2021

14. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
15. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande,
16. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön,
17. utan Länsstyrelsens tillstånd medföra hund i betesfällor med betande djur.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft 2024-11-28.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden inom naturreservatet,
- c) jakträttshavaren att transportera ut fälld älg, hjort eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- d) tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motorfordon (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- e) allmänheten att plocka bär-, matsvamp- och blommor för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- f) djurhållare att framföra motorfordon vid underhåll av stängsel och djurhälsovård,
- g) djurhållare att medföra vallhund som används i arbete med betesdjur,
- h) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med rättighet som är gällande när detta beslut träder i kraft.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

Skälen för beslutet

Reservatsområdet Södra Vissboda omfattar barr- och blandskog på kalkberggrund. Området utgjorde för 160 år sedan trädbärande slätteräng och var ännu för 75 år sedan lövträdsbevuxen gräsmark, troligen nyttjad som betesmark, men har efter att hävden upphört vuxit igen till skog. Naturvärdena är knutna till den kalkpåverkade skogen med bland annat svampar som lever i symbios med träd, särskilt barrträd, och de kalkgynnade mossor och växter som trivs i skog och dels till det mindre antal hävdgynnade växter som har överlevt igenväxningen till skogsmark. För att bevara dessa naturvärden behöver området undantas från skogsbruk och förvaltas med metoder som liknar de brukningsmetoder som användes i jord- och skogsbruket före mitten av 1900-talet. Till följd av den långt gångna successionen av igenväxning från ängs- och hagmark till skogsmark och att naturvärdena därmed har förändrats, är det inte motiverat från naturvårds-synpunkt att återställa området till ängs- och hagmark. Det bästa alternativet är att förvalta reservatsområdet med skogsbete, som tillvaratar de naturvärden som finns i området idag.

Flora och funga är artrika. Bland svamparna förekommer ett större antal hävdgynnade och kalkgynnade arter, vilka lever i symbios med barrträd. Flera av kärlväxterna trivs på ogödslade slätter- och betesmarker med lång kontinuitet av hävd. Några exempel på naturvårdsintressanta arter i reservatsområdet är skogslind, guckusko, svinrot, ormbär, tvåblad, svart trolldruva, blåsippa, vårärt, underviol, tibast, kärrfibbla och flera arter av hökfibblor, scharlakansröd vaxskivling, toppvaxskivling, tjockfotad fingersvamp, läderdoftande fingersvamp, gultoppig fingersvamp, rävticka, svavelrisk, guldkremla, krusbärskremla, liten baronmossa, grov baronmossa, skogshakmossa, mörk husmossa, platt fjädermossa, grön sköldmossa och kruskalkmossa. I reservatsområdets östra del finns ett grandominerat skogsbestånd, på allmänna kartor benämnt "Lindängen", vilket karaktäriseras av örtrik, kalkpåverkad skog med ett mindre antal grova, hävdpräglade skogslindar.

Reservatsområdet angränsar till Natura 2000-området SE0240143 Södra Vissboda, som utgörs av ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt, ålderdomligt odlingslandskap och som hyser en stor mångfald av hävdgynnade växt- och djurarter. Skötsel av reservatsområdet med skogsbete kommer att gynna en hel del av de hävdgynnade växter, svampar och insekter som förekommer i det angränsande Natura 2000-området och de båda skyddade naturområdena kommer genom närheten till varandra att förstärka respektive områdes naturvärden samt öka möjligheterna till att nå både Natura-områdets bevarandemål och naturreservatets syfte. I reservatet förekommer guckusko och grön sköldmossa, som båda är upptagna i EU:s livsmiljödirektiv.

De ovan beskrivna naturvärdena knutna till områdets livsmiljöer, naturliga dynamik samt mängden signalarter och rödlistade arter har endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av skogsbruk. Den närmast förväntade skogsbruksåtgärden är för större delen av området slutavverkning. Reservatsområdets förutsättningar att bevara hävdgynnade naturvärden, samt stödja bevarandet av

2024-11-28

511-6873-2021

utpekade värden i det angränsande Natura-området, ökar väsentligt genom införande av skogsbyte i förvaltningen.

Länsstyrelsens bedömning

Reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast säkerställas genom bildande av naturreservat.

Det är av stor betydelse för syftet med naturreservatet att mänsklig påverkan inom reservatsområdet sker efter bestämda riktlinjer, varför vissa inskränkningar i allmäns rätt och långtgående restriktioner av pågående markanvändning är nödvändiga.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Beslutet bidrar framför allt till att nå miljö kvalitetsmålen *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet bidrar också till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoseas.

I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnads- mässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Reservatsområdet uppmärksammades då en avverkningsanmälan inkom till Skogsstyrelsen under år 2021. Skogsstyrelsen konstaterade vid fältbesök naturvärden knutna till markskiktet och kontaktade Länsstyrelsen. Länsstyrelsen besökte området och bedömde att det tillsammans med omgivande mark var

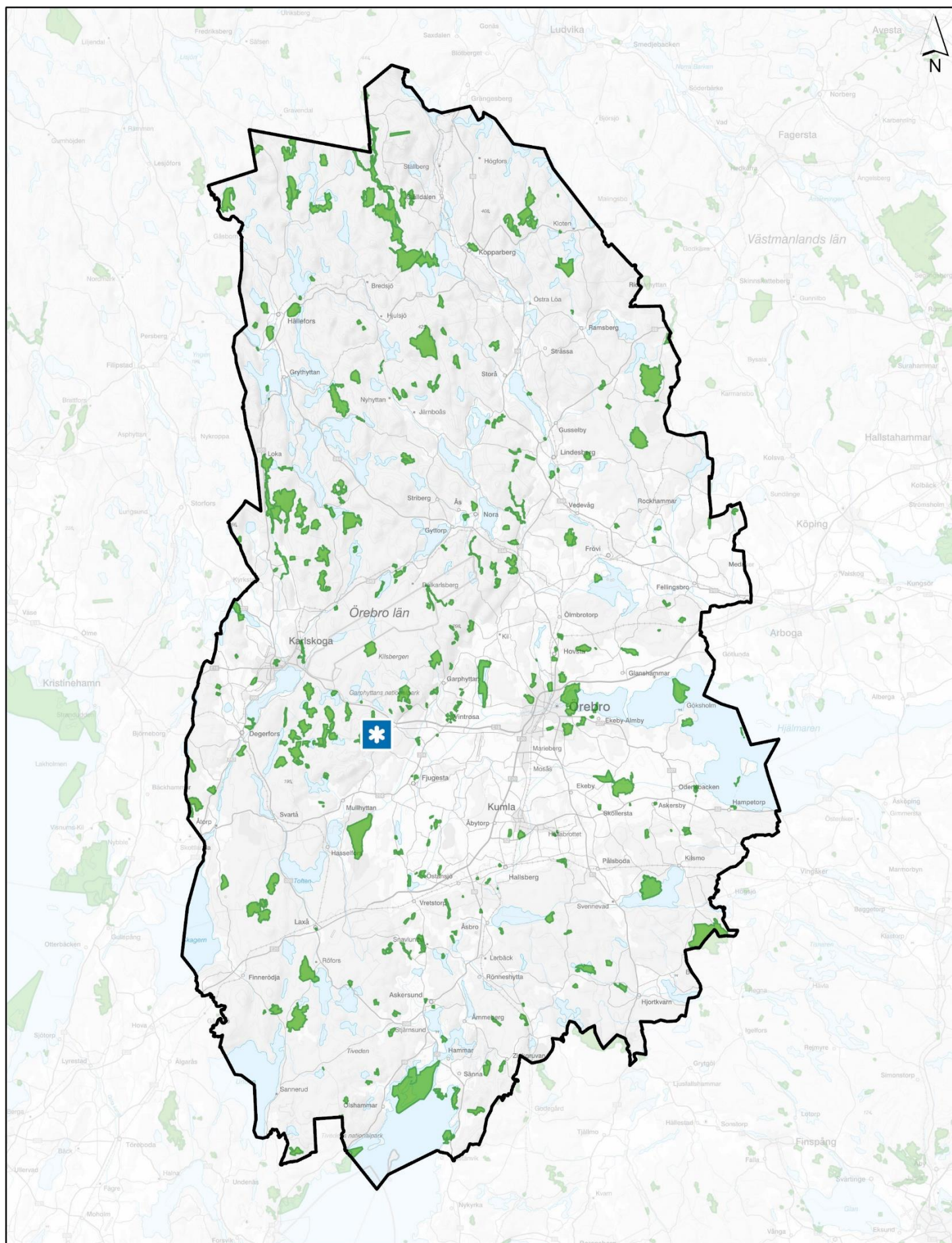
2024-11-28

511-6873-2021

lämpligt som reservatsobjekt. En dialog inleddes med markägaren och ett gemensamt besök gjordes i området tillsammans med markägaren och personal från Skogsstyrelsen. Markägaren ställde sig positiv till formellt skydd av området och ett avtal om intrångsersättning tecknades mellan markägaren och Länsstyrelsen 2023.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Södra Vissboda
NVR-id:	2064102
Kommun:	Lekeberg
Lägesbeskrivning:	Södra Vissboda ligger cirka 9 km nordväst om Fjugesta tätort.
IUCN-kategori:	IV Habitat-/Artskyddsområde
Fastigheter:	del av fastigheten Södra Vissboda 1:6
Markägare:	Enskild
Rättigheter:	Jakt
Areal:	7,9 hektar
Naturtyper:	7,9 hektar skogsmark
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

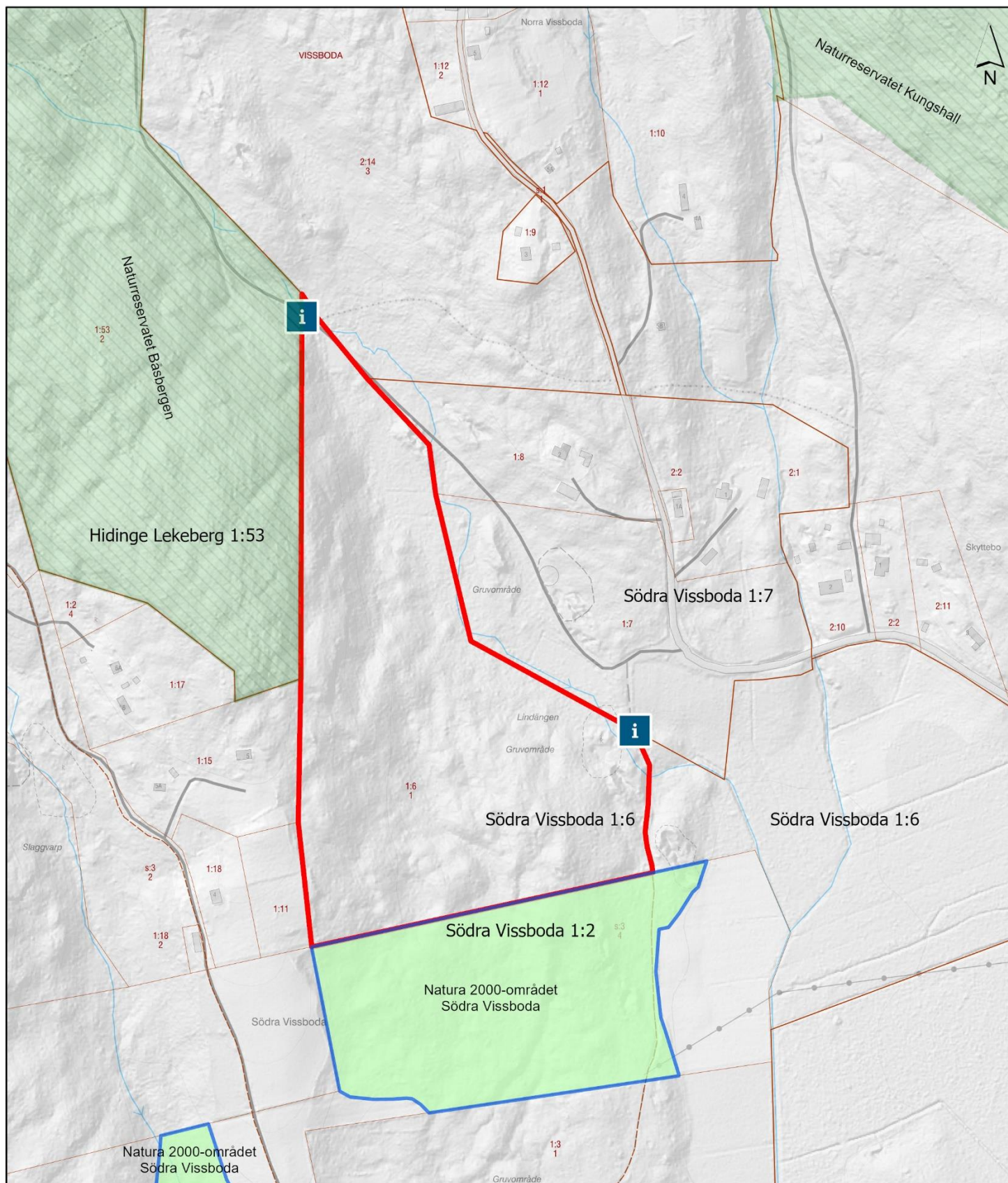
Lägeskarta för naturreservatet Södra Vissboda

© Lantmäteriet © Länsstyrelsen i Örebro län

- Naturreservat
- Nationalpark
- Naturreservat enligt detta beslut

0 10 20km

Beslutskarta för naturreservatet

Södra Vissboda

Lekebergs kommun
Beslutsdatum 2024-11-28
Dnr: 511-6873-2021

- Naturreservat enligt detta beslut
- Befintligt naturreservat
- Natura 2000-område
- i Informationstavla enligt föreskrift B2

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Michael Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har naturvårdshandläggare Rolf Wedding, vikarierande enhetschef Erika Andersson och länsjurist Suri Örbratt Am Ende medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning